

Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting – kommentarer til regelverk

Kommentarer og utdypende forklaringer til forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting.

Innledning

Vilkår for å motta frakttilskudd står i [forskrift av 17. juni 2009 om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#). Forskriften for søknadsåret 2022/2023 trådte i kraft 1. juli 2022.

Dette rundskrivet (2022-29) erstatter rundskriv 2021-23 og kommenterer reglene i forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting. For tilskuddsåret 2022/2023 er det kun foretatt en språklig endring i forskriftens § 2 andre ledd bokstav a, der begrepet «videreforedlingsanlegg» er erstattet med «videreforedlingsbedrift». Endringen er gjort for å presisere at mottaker av reinskrotter må utøve næringsmessig bearbeiding av kjøtt.

§ 1. Formål

§ 1

Tilskudd ved frakt av reinslakt skal bidra til utjevning av pris på reinkjøtt til reineiere i ulike reinbeitedistrikter og reinlag, samt bidra til effektiv slakting og omsetning av reinkjøtt. Tilskuddet skal også bidra til økt slakteuttak før innflytting til høst- og vinterbeiter.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til formål

Formålet er tredelt og søkes oppnådd ved å dekke en del av utgiftene til frakt av levende rein og reinslakt ved hjelp av tilskudd. Den delen av formålet som går på økt slakteuttak før innflytting til høst- og vinterbeiter oppnås ved at det betales høyere tilskudd i perioden 15. august-31. desember.

§ 2. Vilkår

§ 2

Tilskudd kan gis til den som bærer kostnadene for frakt av levende rein i perioden 15. august t.o.m. 31. desember. Videre kan det gis tilskudd til den som bærer kostnadene for frakt av slakteskrotter i perioden 15. august t.o.m. 31. mars.

For at tilskudd skal kunne innvilges etter denne forskrift må

- a. Reinsdyret være fraktet minst 50 kilometer, enten fra samlingsgjerdet til godkjent slakteri, eller fra godkjent slakteri til videreforedlingsbedrift,
- b. reinsdyret slaktes på et godkjent slakteri,
- c. den som slakter rein oppfylle de krav som stilles til rapportering i gjeldende forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning,
- d. transportør og motorvogn som anvendes til transport av levende rein inneha nødvendige godkjenninger, herunder også tilfredsstillende samtlige krav i forskrift om næringsmessig transport av dyr.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Første ledd: hvem kan søke tilskudd og for hvilket tidsrom

Hvem kan søke tilskudd?

Frakttilskudd innvilges til «den som bærer kostnadene for frakt av levende rein og slakteskrotter». Med dette menes den som har hatt utgifter til frakt av rein i forbindelse med slakting i form av betaling til transportselskap/transportør, utgifter til drivstoff og vedlikehold ved egentransport og lignende. Dette kan være slakteri, reineier eller videreforedlingsbedrift. Det blir mer og mer vanlig å reineiere frakter rein til og fra slakteri med egne transporthengere.

I søknadsskjemaet for frakttilskudd skal søker krysse av enten for at reinen har vært fraktet ved egentransport, eller for at søker har betalt for fraktoppdraget til transportør. Landbruksdirektoratet krever ikke lenger at dokumentasjon på betaling av oppdraget i form av kvitteringer og lignende, vedlegges søknaden. Slike kvitteringer kan det likevel være nødvendig å oppbevare i tilfelle det foretas kontroll etter forskriftens § 6.

Ved egentransport, der søker frakter reinen med egne lastebiler/transporthengere er det ikke påkrevet noe dokumentasjon på utgifter til drivstoff eller vedlikehold.

Hvilken periode innvilges tilskudd for?

Frakttilskudd innvilges i en begrenset periode som tilsvarer vanlig slaktesesong. Det gis tilskudd til frakt av:

- levende rein mellom 15. august og 31. desember
- slakteskrotter mellom 15. august og 31. mars.

I perioden 1. januar til 31. mars gis det ikke tilskudd til frakt av levende rein. Dette er i samsvar med formålet i § 1 om å bidra til mer slakt før innflytting til høst- og vinterbeiter.

Landbruksdirektoratet har oppdaget at det har sneket seg en feil i § 2 første ledd. Etter ordlyden i andre punktum kan det kun innvilges tilskudd til frakt av slakteskrotter i perioden 1. januar-31. mars. Til og med 2018/2019 innholdt forskriften regler om at tilskudd til frakt av skrotter innvilges i tidsrommet 15. august-31. mars, mens tilskudd til frakt av levende rein kun innvilges for tidsrommet 15. august-31. oktober.

Andre ledd: vilkår for tilskuddet

Bokstav a: reinen må være fraktet minst 50 kilometer

Etter forskriftens § 2 andre ledd bokstav a gis det kun frakttilskudd for rein som er fraktet minst 50 kilometer, enten fra samlingsgjerdet til godkjent slakteri, eller fra godkjent slakteri til videreforedlingsbedrift. Formålet med krav om minsteavstand er at reinen helst skal drives inn til slakteri over kortere avstander.

Avstanden dokumenteres ved fraktbrev eller tilsvarende dokumentasjon, der det fremgår hvor mange rein som er fraktet, om reinen fraktes levende eller som skrott, og hvor mange kilometer reinen er fraktet.

Bokstav b: reinen må være slaktet ved et godkjent slakteri

Etter § 2 andre ledd bokstav b er det et krav om at reinen som fraktes har blitt slaktet ved et godkjent slakteri. Med «*godkjent slakteri*» menes et slakteri som er godkjent av Mattilsynet for slaktning av rein. Slakteriet må ha sine lokaler i Norge og ha rapporteringsplikt etter forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning.

Det gis ikke frakttilskudd for rein som er blitt slaktet i utlandet. Det kan likevel gis tilskudd til rein tilhørende norske reinbeitedistrikter med beiterett i Sverige, så lenge reinen er blitt slaktet ved norsk slakteri.

Bokstav c: utførende slakteri må oppfylle pliktene i rapporteringsforskriften

For at søker skal kunne få frakttilskudd, må slakteriet som søker bruker for å slakte sine rein, oppfylle forpliktelsene i rapporteringsforskriften. Disse forpliktelsene er:

- levering av fullstendig og korrekt slakterrapport innen utgangen av måneden etter at slaktingen er utført
- klassifisering av slaktet rein ved optisk lengdemåling.

Landbruks- og matdepartementet har i vedtak av 28. august 2017 presisert at søknader om frakttilskudd skal avslås hvis utførende slakteri ikke har rapportert reinslakt i tråd med kravene i rapporteringsforskriften.

Om dispensasjon fra rapporteringsfristen

I rapporteringsforskriften § 4 tredje ledd er det åpnet for at Landbruksdirektoratet kan dispensere fra fristen til å levere slakterrapport i perioden september-januar, dvs. høstslaktesesongen. Bruk av dispensasjonsbestemmelsen vil også ha betydning for behandling av søknader om frakttilskudd.

Hvis utførende slakteri har fått dispensasjon fra rapporteringsfristen i perioden det søkes frakttilskudd for, må søker krysse av for dette i søknadsskjemaet og oppgi ny frist for rapportering som slakteriet fikk innvilget. Hvis søker ikke har fått informasjon om dette fra slakteriet, vil Landbruksdirektoratet oppdage forholdet ved behandling av søknaden om frakttilskudd og foreta saksbehandling i samsvar med dette.

Hvis slakteriet har fått dispensasjon fra rapporteringsfristen, vil søknad om frakttilskudd først bli behandlet etter at slakteriet har levert slakterrapport innen fristen i vedtaket om dispensasjon.

Selv om slakteriet har fått dispensasjon, må søknad om frakttilskudd fortsatt leveres innen søknadsfristen i § 4. Fraktforskriften har ikke dispensasjonshjemmel, og Landbruksdirektoratet kan derfor ikke fravike bestemmelsene i forskriften.

Bokstav d: transportør og kjøretøy skal ha alle nødvendige godkjenninger

Det er Mattilsynet som foretar godkjenning av lastebiler og transporthengere for frakt av levende dyr. Som regel er slik godkjenning kun aktuelt ved frakt av dyr over åtte timer.

Landbruksdirektoratet krever ikke at den som søker om frakttilskudd legger slike godkjenninger ved søknaden. Søker må krysse av for at de nødvendige godkjenningene foreligger i søknadsskjemaet. Landbruksdirektoratet kan likevel ved eventuell kontroll kreve dokumentasjon på dette vilkåret, derfor er det nødvendig for den som søker frakttilskudd at nødvendige godkjenninger foreligger og er oppdatert på tidspunktet for fraktoppdraget.

§ 3. Beregning av tilskudd

§ 3

For frakt av levende rein og frakt av skrotter i perioden 15. august t.o.m. 31. desember er tilskuddssatsen 40 kroner per dyr.

Tilskuddssatsen for frakt av skrott i perioden 1. januar t.o.m. 31. mars er 30 kroner per dyr.

Det kan ikke gis mer enn ett tilskudd per reinsdyr.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Første og andre ledd: Tilskuddssatser

I § 3 første ledd er det fastsatt følgende satser for tilskudd:

- 40 kroner per rein for frakt av levende rein og skrotter mellom 15. august og 31. desember
- 30 kroner per rein for frakt av slakteskrotter mellom 1. januar og 31. mars.

Differansen i tilskuddssatsen har sammenheng med forskriftens formål om å bidra til økt slakteuttak før innflytting til høst- og vinterbeiter.

Tredje ledd: Det gis kun ett tilskudd per rein

Etter § 3 tredje ledd kan det ikke gis mer enn ett tilskudd per reinsdyr. Dette betyr at søker ikke kan få tilskudd til frakt av ett og samme dyr, først levende fra samlingsgjerdet til slakteri, og videre som slakteskrott fra slakteri til videreforedlingsbedrift. Det er heller ikke mulighet å få tilskudd hvis søker tidligere har mottatt tilskudd for frakt av det samme dyret, for eksempel der dyret er blitt fraktet levende måneden før.

Når flere søker om frakttilskudd for samme dyr

Hvis det er sendt to søknader for ett og samme dyr, skal Landbruksdirektoratet kontakte begge søkere og innhente opplysninger om hvem av dem som skal ha tilskuddet. I de fleste tilfeller med leieslakt har foredlingsbedriften/reineieren inngått en avtale med slakteriet om hvem av dem som skal motta frakttilskudd for dyrene.

Dette kravet kan være vanskelig å kontrollere, da rein som er oppgitt i søknad om frakttilskudd ikke er identifisert. Landbruksdirektoratet kontrollerer kravet ved å kryssjekke antall dyr i søknad om frakttilskudd mot antall innrapportert slakt i den omsøkte perioden. Hvis antall dyr det søkes frakttilskudd for overstiger antall dyr i slakterrapporten, skal det ikke gis tilskudd for de overskytende dyrene.

§ 4. Krav til søknad

§ 4

Søknad om frakttilskudd skal sendes til Landbruksdirektoratet på særskilt skjema innen utgangen av måneden etter at fraktoppdraget er utført.

Som vedlegg til søknaden kreves for øvrig den dokumentasjon som Landbruksdirektoratet finner nødvendig av hensyn til forvaltning og kontroll.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Første ledd: Når og hvordan skal søknaden sendes?

Krav om særskilt søknadsskjema

Søknad om frakttilskudd skal sendes på særskilt skjema som er utarbeidet av Landbruksdirektoratet. Søknadsskjemaet skal lastes ned fra Landbruksdirektoratets nettside og leveres på papir eller e-post.

Hvis søknaden blir levert som fritekst på papir eller e-post, vil det fortsatt kunne innvilges tilskudd, forutsatt at søknaden inneholder alle nødvendige opplysninger. Landbruksdirektoratet må i slike tilfeller veilede søker om å bruke søknadsskjemaet neste gang.

Søknadsfrist

Fristen for å levere søknad om tilskudd er utgangen av måneden etter at fraktoppdraget er gjennomført. For eksempel, vil fristen for å levere søknad om tilskudd for rein fraktet i september 2022 være 31. oktober 2022.

Det er søkers ansvar at søknaden er levert i rett tid. For å regnes som levert i rett tid, må søknaden enten:

- være postlagt (stemplet ved et postkontor) senest på dato for søknadsfristen, eller
- være sendt på e-post innen kl. 23:59 på dato for søknadsfristen, eller
- være levert ved Landbruksdirektoratets kontor før åpningstidens slutt på datoen for søknadsfristen.

Det er ikke åpnet for dispensasjon fra søknadsfristen for denne tilskuddsordningen. Det betyr at søknader om tilskudd som er sendt etter søknadsfristen, vil bli avvist uten realitetsbehandling.

Søknaden må være fullstendig

For at fristen skal kunne anses som overholdt, må søker sende en fullstendig søknad om frakttilskudd til Landbruksdirektoratet. Søknaden anses som fullstendig når alle rubrikker i søknadsskjemaet er krysset av og alle nødvendige vedlegg følger med søknaden. Hva som er nødvendige vedlegg, fremgår av søknadsskjemaet. Hvis søker for eksempel ikke har lagt ved dokumentasjon som viser fraktperiode, antall dyr og avstand, skal Landbruksdirektoratet etterspørre slik dokumentasjon før søknaden behandles. Dokumentasjonen må da leveres innen søknadsfristen.

Hvis nødvendige vedlegg ikke er sendt inn innen søknadsfristen, vil søker få avslag på sin søknad om tilskudd.

Frakt av rein som er slaktet i annen rapporteringsperiode

I månedsskiftet kan det oppstå situasjoner der reinen er slaktet i den ene måneden, og fraktet fra slakteri til foredlingsbedrift i måneden etter. Eller reinen kan være fraktet levende til slakteri i måneden før slaktingen utføres. I slike tilfeller foregår behandling av søknader om frakttilskudd som det er vist med eksempler:

- Hvis reinen er fraktet levende i september, men slaktet først i oktober, vil den som søker om frakttilskudd ha søknadsfrist 31. oktober (fordi fraktoppdraget er utført i september). Slakteriet vil imidlertid ha rapporteringsfrist 30. november (fordi slakting er utført i oktober). Søknad om frakttilskudd vil derfor ikke kunne behandles før mot slutten av november, etter at slakteriet har levert slakterapport for reinen som er fraktet. Dette fordi Landbruksdirektoratet må kontrollere søknaden om frakttilskudd mot antall innrapporterte reinslakt.
- Hvis reinen er slaktet i september, men fraktet som slakteskrott i oktober, vil den som søker om frakttilskudd ha søknadsfrist 30. november (fordi fraktoppdraget er utført i oktober). Slakteriet vil ha rapporteringsfrist 31. oktober (fordi slakting er utført i september). Her kan søknad om frakttilskudd behandles med en gang den kommer inn, fordi slakteriet vil ha rapportert de slaktede reinene tidligere, med mindre slakteriet har fått dispensasjon fra rapporteringsfristen, se kommentarer til § 2 - Om dispensasjon fra rapporteringsfristen.

§ 5. Saksbehandling

§ 5

Landbruksdirektoratet avgjør søknaden og anviser tilskuddet til utbetaling.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Etter å ha mottatt søknad om tilskudd, kontrollerer Landbruksdirektoratet at søknaden er sendt innen fristen og korrekt utfylt, og at alle nødvendige vedlegg er med. Landbruksdirektoratet kan etterspørre flere opplysninger eller dokumenter hvis noe mangler og søknadsfristen ikke er passert.

Antall rein som det søkes tilskudd for kontrolleres mot slakterapporten for den omsøkte perioden. I tilfelle slakterapporten viser at det er blitt slaktet færre rein enn det som er oppgitt i søknad om frakttilskudd, går slakterapporten foran.

Det forekommer ofte at Landbruksdirektoratet mottar søknad om frakttilskudd og søknad om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting samlet fra slakteri som søker. I slike tilfeller kan vedtak om begge tilskudd gjøres i samme vedtaksbrev. Søknad om tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting behandles etter forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning. Kommentarer til rapporteringsforskriften finnes her.

§ 6. Kontroll og tilbakebetaling

§ 6

Mottakere av tilskudd etter denne forskriften plikter å gi alle opplysninger som reindriftsmyndighetene finner nødvendig for å kunne forvalte tilskuddordningene, eller for å kunne oppfylle reindrifftsavtalen.

Reindriftsmyndighetene fører tilsyn med at utbetalinger av tilskudd er riktige, og har adgang til all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer tilskuddet. For virksomheter som er pålagt revisjonsplikt kan det kreves revidert regnskap over utgiftene.

Reindriftsmyndighetene kan foreta stedlig kontroll hos tilskuddsmottakeren.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Første ledd: Mottakere av tilskudd har opplysningsplikt

Etter denne bestemmelsen kan Landbruksdirektoratet bare kreve opplysninger som er relevante for saksbehandlingen i den konkrete saken/forvaltningen av frakttilskuddet. Som oftest vil slike opplysninger være bakgrunn som er nødvendig for å fatte riktig tilskuddsvedtak og dokumentasjon som gjør det mulig å kontrollere at søker oppfylte vilkår for frakttilskudd på søknadstidspunktet.

Reindriftsmyndighetene kan ikke fremtvinge oppfyllelse av opplysningsplikten. Ved krav om å gi opplysninger etter § 9 tredje ledd må saksbehandler vise til forvaltningsloven § 14. Den som får vedtak med pålegg om opplysninger, kan påklage vedtaket hvis han eller hun er uenig i det. Klagen må fremsettes skriftlig eller muntlig innen tre dager fra pålegget er mottatt. Informasjon om klageadgang må gis søker samtidig med pålegget om å gi opplysninger.

Andre ledd: Landbruksdirektoratet fører tilsyn med utbetalinger av tilskudd

Landbruksdirektoratets adgang til å føre tilsyn med at tilskuddsutbetalinger er riktige har sitt opphav i Reglement for økonomistyring i staten § 15 andre ledd.

Før slike kontroller må Landbruksdirektoratet fatte pålegg og opplyse om hjemmelen og klageadgangen, slik det er omtalt i forrige punkt.

Tredje ledd: Landbruksdirektoratet kan foreta stedlig kontroll

Det må foretas en individuell vurdering av om stedlig kontroll er nødvendig i den enkelte saken, dette er et mer inngripende tiltak enn krav om innsending av opplysninger.

Avtalepartene har under forskriftsmøtet av 13. juni 2012 understreket at skriftlig saksgang i lignende saker skal benyttes som hovedregel. Derfor må stedlig kontroll kun gjennomføres der det er mistanke om at opplysninger i saken er uriktige. Også for slike kontroller gjelder forvaltningsloven § 14, se forrige punkt.

Hvis Landbruksdirektoratet velger å gjennomføre bokettersyn eller lignende utenfor offentlig kontor, omfattes forholdet av forvaltningsloven § 15 om granskning. For denne bestemmelsen gjelder samme regler om informasjon og klage som for forvaltningsloven § 14. Den som leder en slik kontroll, skal blant annet opplyse om formålet med kontrollen og hjemmelen for den. De som blir kontrollert har rett til å ha et vitne til stede, og skal opplyses om denne retten før kontrollen gjennomføres.

§ 7. Retting av feilutbetalinger

§ 7

Reindriftsmyndighetene kan rette feil i utbetalt tilskudd, enten ved etterbetaling eller krav om tilbakebetaling av tilskudd fra tilskuddsmottaker.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Bestemmelsen brukes i to typetilfeller:

- Landbruksdirektoratet oppdager at det er utbetalt for lite tilskudd mht. tilskuddsvedtaket.
- Landbruksdirektoratet fatter vedtak om avkorting eller tilbakebetaling.

Det kan ikke fattes vedtak om tilbakebetaling eller avkorting etter § 7. Vedtak om tilbakebetaling av tilskudd kan kun skje etter at det er fattet vedtak om avkortning etter forskriftens § 8, eller at vedtak om tilskudd omgjøres fordi det viser seg at søker ikke oppfylte vilkårene for tilskudd på søknadstidspunktet.

Etterbetaling av tilskudd til søker

Når Landbruksdirektoratet oppdager at det ved feil har blitt utbetalt for lite tilskudd til søker, vil direktoratet utbetale differansen mellom summen som allerede er utbetalt og summen som fremgår av tilskuddsvedtaket. Landbruksdirektoratet informerer søker om etterbetalingen, uten at det fattes noe vedtak. Hovedregelen er at hele differansen etterbetales til søker snarest etter at feilen er blitt oppdaget, enten ved at søker påpeker det, eller ved at direktoratet oppdager det gjennom kontroll eller saksbehandling.

Krav om tilbakebetaling av tilskudd

Hvilke tilfeller omfattes av bestemmelsen?

Etter sin ordlyd gjelder § 7 i alle situasjoner der søker har fått utbetalt for mye tilskudd, også der søker ikke kan lastes for å ha bidratt til feilutbetalingen. For eksempel kan det ha skjedd en feil hos forvaltningen ved utbetaling.

Hovedregel er tilbakebetaling

Landbruksdirektoratets ansvar er å sørge for at bruk av statens midler skjer i tråd med lover og forskrifter. Hovedregelen er derfor at for mye utbetalt tilskudd skal kreves tilbakebetalt. Landbruks- og matdepartementet uttalte i en klagesak at det skal tungtveiende hensyn til før tilbakebetaling kan unnlates.

Bestemmelsen er en «kan»-bestemmelse, slik at Landbruksdirektoratet må foreta en konkret vurdering av om det er rimelig å kreve beløpet tilbake i den enkelte saken. Vurderingstemaet er både om det skal fremmes krav om tilbakebetaling og hvor mye som eventuelt skal kreves tilbakebetalt. I den konkrete vurderingen må Landbruksdirektoratet se om de har adgang til å endre eller omgjøre tilskuddsvedtaket etter forvaltningsloven § 35.

I sjeldne tilfeller kan det være aktuelt å ikke kreve tilskuddet tilbakebetalt.

Hovedforutsetningen for dette er at søker har vært i god tro om feilutbetalingen. For eksempel, kan den uriktige utbetalingen skyldes feil hos Landbruksdirektoratet, uten at søker har hatt grunn til å reagere på utbetalingen.

De fleste som søker om tilskudd etter denne forskriften er selvstendig næringsdrivende, og det stilles strenge krav til deres aktsomhet. Det kreves at søkerne har inngående kunnskaper om regelverk som gjelder deres drift, og at de søker i tråd med gjeldende regler for tildeling

av tilskudd. I praksis vil dette medføre at det er få tilfeller hvor søker kan høres med å ha vært i aktsom god tro.

Når Landbruksdirektoratet vurderer tilbakebetaling, må følgende hensyn veies mot hverandre:

- korrekt oppgjør og
- sikker forvaltning av offentlige midler

mot

- søkers personlige forhold og atferd (innrettet seg etter utbetalingen mv)
- tiden som har gått siden feilutbetalingen
- veiledning fra Landbruksdirektoratet i saken (har tilskuddsmottaker søkt slik veiledning, hvor god veiledningen har vært)
- feil hos forvaltningen.

Det kan også være andre relevante forhold som må trekkes i vurderingen i den konkrete saken.

I situasjoner med feilutbetaling har tilskuddsmottaker fått tilskudd som han eller hun ikke hadde krav på. Landbruks- og matdepartementet har uttalt at hensynet til korrekt oppgjør og sikker forvaltning av offentlige midler skal som det klare utgangspunktet veie tyngre enn hensynet til at mottakeren kan ha rettet seg etter utbetalingen.

Saksbehandling i saker med tilbakebetaling av tilskudd

Hvis Landbruksdirektoratet har kommet frem til at utbetalt tilskudd skal kreves tilbakebetalt, må det opprinnelige tilskuddsvedtaket omgjøres etter forvaltningsloven § 35, hvis vilkårene for omgjøring foreligger i den enkelte saken.

Omgjøring av vedtak som utløser tilbakebetaling av utbetalt tilskudd regnes for å være til skade for tilskuddsmottaker. Hvis feilen blir oppdaget etter at tilskuddsmottaker har mottatt melding om vedtak, vil en slik omgjøring normalt bare kunne foretas hvis vedtaket er ugyldig, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

I saker der det er blitt utbetalt for mye tilskudd grunnet en feil, vil feilen som hovedregel ha virket bestemmende på vedtakets innhold. Landbruksdirektoratet vil i slike tilfeller mangle hjemmel for å innvilge tilskudd, da vilkårene for tilskudd ikke er oppfylt. Etter den ulovfestede ugyldighetslæren vil tilskuddsvedtaket derfor regnes som ugyldig.

Før vedtaket kan omgjøres, må det sendes forhåndsvarsel til tilskuddsmottakeren etter forvaltningsloven § 16. I slik forhåndsvarsel skal det opplyses om

- hvilket tilskuddsvedtak saken gjelder
- at vedtaket vurderes omgjort
- hvorfor vedtaket vurderes omgjort
- hvor mye skal kreves tilbakebetalt (hele eller deler av tilskuddet)
- konsekvenser av omgjøringen, for eksempel at tilskuddet skal innkreves ved faktura eller motregnes i fremtidige tilskuddsutbetalinger
- tilskuddsmottakerens adgang til å uttale seg i saken, med en frist for uttalelse. Fristen bør fastsettes slik at tilskuddsmottaker får nok tid til å ivareta sine interesser.

Både vedtak om omgjøring etter forvaltningsloven § 35 og vedtak om tilbakebetaling etter forskriftens § 7 er enkeltvedtak. Tilskuddsmottaker kan derfor påklage begge vedtakene,

samlet eller hver for seg, og må opplyses om klageadgangen i samme brev som vedtak om omgjøring.

§ 8. Avkorting mv.

§ 8

Dersom tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet, kan hele eller deler av tilskuddet avkortes.

Dersom tilskuddsmottaker i henhold til Reindriftsmyndighetenes vedtak driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen, og det er utvist uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av tilskuddet holdes tilbake inntil forholdet er rettet. Er det ved overtredelsen av slikt regelverk utvist grov uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av tilskuddet avkortes.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Bestemmelsen i § 8 er todelt og omfatter hhv. tilfeller der søker har gitt feil eller mangelfulle opplysninger, og der søker har drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen.

Hva er avkorting og hva er formålet med den?

Bestemmelsen i § 8 regulerer avkorting av tilskudd. Avkorting innebærer at Landbruksdirektoratet foretar en reduksjon i tilskuddet som søker i utgangspunktet oppfylte vilkårene for å motta. Hvis søker ikke oppfyller vilkårene for å motta tilskudd til kjønns- og aldersfastsetting, skal tilskuddet avslås. Dette er ikke en avkorting.

Et overordnet mål med avkorting er å sikre forsvarlig forvaltning av fellesskapets midler. Risikoen for avkorting ved feilopplysninger skal skjerpe søkerens aktsomhet ved utfylling og innlevering av søknaden, samt bidra til at tilskuddsmottakerne opptrer innenfor det fastsatte regelverket. Avkorting har ikke et pønalt formål og anses derfor ikke som straff.

Landbruksdirektoratet «kan» avkorte tilskudd, men skal alltid vurdere avkorting

Hvis forhold ved tilskuddsmottakeren omfattes av § 8 første eller andre ledd, «kan» tilskuddet avkortes. Det betyr at det hører under forvaltningens frie skjønn om avkorting skal foretas. Selv om bestemmelsen er utformet som en «kan»-bestemmelse, er det klare utgangspunktet at det skal foretas avkorting hvis søker har drevet i strid med nevnt regelverk.

Første ledd: Avkorting ved feilopplysninger

Etter § 8 første ledd kan tilskuddet avkortes hvis tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknaden, og disse opplysningene har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd.

Der Landbruksdirektoratet oppdager at søker har gitt feilopplysninger i søknaden, skal det alltid vurderes avkorting etter § 8 første ledd. Avgjørelse om å avkorte tilskudd er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2, og kan påklages av søker.

For at Landbruksdirektoratet skal kunne fatte vedtak om avkorting etter bestemmelsen, må enkelte vilkår være oppfylt.

Feil opplysninger og innvirkning på vedtakets innhold

En feilopplysning foreligger når det som er ført opp i søknaden ikke er i samsvar med de faktiske forhold. Hovedregelen er at søkeren må føre korrekte søknadsopplysninger inn i rett felt i søknaden for å være berettiget tilskudd.

Hvis søker har presisert eller forklart de reelle forhold i kommentarfeltet eller på annen måte, må det vurderes konkret i hver enkelt sak om søker anses å ha gitt feil opplysning eller ikke. Hvis opplysninger som er gitt i søknaden gjør at saksbehandler kan behandle søknaden på korrekt grunnlag, er det mye som taler for at søker ikke har gitt feil eller mangelfull opplysning som ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd.

Feilopplysningen må i tillegg ha eller kunne ha gitt mer tilskudd enn søker er berettiget. Bestemmelsens kjerneområde er tilfeller hvor Landbruksdirektoratet gjennom saksbehandling og kontroll (maskinell kontroll og risikobasert kontroll) oppdager feilopplysningen. Hvis søker selv sier fra om feilen uoppfordret, uten at Landbruksdirektoratet har tatt kontakt med søker, bør tilskuddet ikke avkortes.

Søker må ha handlet «uaktsomt eller forsettlig»

Det neste vilkåret er om søker har gitt feilopplysningen «uaktsomt eller forsettlig». Dette innebærer at det ikke kan avkortes i tilskuddet hvis søker var i aktsom god tro da feilopplysningen ble gitt. En søker er i aktsom god tro der han eller hun ikke visste og heller ikke burde visst at opplysningen i søknaden var feil.

Tilskuddsmottakerne etter forskriften er selvstendig næringsdrivende, og det stilles strenge krav til tilskuddsmottakernes aktsomhet. Tilskuddsmottaker vil derfor sjelden kunne ha gitt feilopplysninger i aktsom god tro. Det forventes for eksempel at tilskuddsmottaker har full kunnskap om sin drift og regelverket som omfatter driften. Hvis tilskuddsmottaker har problemer med å forstå søknadsskjemaet, forventes det at han eller hun kontakter Landbruksdirektoratet i god tid før søknadsfristen.

Et eksempel på at søker kan ha vært i god tro om en feilopplysning, er der søker har lagt til grunn opplysninger fra utførende slakteri, og det for øvrig var god grunn til å stole på disse opplysningene på søknadstidspunktet. Søker vil videre kunne ha vært i god tro hvis beløpet avviker så lite fra det som er riktig at søker ikke kan klandres for å ikke ha reagert.

Når søker ikke har vært i god tro, foreligger enten uaktsomhet eller forsett.

Uaktsomhet

Bestemmelsen i § 11 første ledd omfatter tilfeller med såkalt simpel uaktsomhet. Simpel uaktsomhet forekommer når tilskuddsmottakeren har opptrådt i strid med det som en alminnelig aktsom person i samme situasjon ville ha gjort.

Ved vurdering av aktsomhetskravet må det foretas avveining av flere hensyn, også om det var uklarheter i søknadsskjema, regelverk eller annen informasjon, og om denne uklarheten kunne skape tolkningstvil hos tilskuddsmottakeren. Det ses også hen til tidligere praksis der aktsomhetskravet er blitt vurdert.

Forsett

Vurderingen av forsett er en subjektiv vurdering. Det betyr at Landbruksdirektoratet i den enkelte sak må sannsynliggjøre at tilskuddsmottaker ved sin handling må ha ment å ville tilegne seg en urettmessig utbetaling av tilskudd. Det må foreligge en saklig årsakssammenheng mellom handlingen og den urettmessige utbetalingen.

Avkortingens størrelse

Landbruksdirektoratet kan avkorte «hele eller deler av tilskuddet». Hovedregelen er at tilskuddet skal avkortes med et beløp tilsvarende den urettmessige utbetalingen. For eksempel, hvis feilopplysningen har ført til at tilskuddsmottaker har mottatt 10 000 kroner i uberettiget tilskudd, skal tilskuddet avkortes med 10 000 kroner.

Saksbehandler må likevel alltid vurdere om det er rimelig og forholdsmessig å avkorte et beløp tilsvarende den urettmessige utbetalingen i den enkelte sak, eller om avkortingsbeløpet bør settes høyere eller lavere.

For eksempel bør avkortingsbeløpet settes høyere hvis søker har gitt feilopplysninger ved flere søknadsomganger. Hvis størrelsen på den urettmessige utbetalingen blir uforholdsmessig høy i forhold til feilopplysningen som er gitt, kan dette tilsi at avkortingens beløp bør settes lavere enn merutbetalingen.

Beløpet som avkortes kan aldri vært større enn søkers tilskuddsutbetaling i den enkelte søknadsperioden. Det betyr at avkortingsbeløpet ikke kan overstige tilskuddsutbetalingen, slik at tilskuddsmottaker ender opp med å skylde Landbruksdirektoratet penger ut over tilskuddet han eller hun har søkt om.

Andre ledd: Reaksjoner på regelverksbrudd

Første punktum: Tilbakehold av tilskudd ved brudd på regelverk

Bestemmelsen i § 8 andre ledd første punktum gjelder tilfeller der tilskuddsmottaker i henhold til reindriftsmyndighetenes vedtak driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. I tilfeller der det er utvist uaktsomhet eller forsett, kan Landbruksdirektoratet holde tilskuddet tilbake inntil forholdet er rettet.

For at Landbruksdirektoratet skal kunne bruke bestemmelsen i § 8 andre ledd første punktum, må enkelte vilkår være oppfylt.

Vilkår om brudd på lover eller forskrifter for reindriftsnæringen

Bestemmelsen nevner at brudd på lover eller forskrifter for reindriftsnæringen skal være konstatert i reindriftsmyndighetenes vedtak. Det betyr at det er fylkesmannen, Landbruksdirektoratet eller Landbruks- og matdepartementet som må ha fattet et gyldig vedtak om at søker driver i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. Da forvaltningslovens utgangspunkt er at vedtak skal iverksettes straks, vil ulovlig forhold etter § 8 andre ledd foreligge selv om det aktuelle vedtaket er påklaget, med mindre det er gitt utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.

Vedtak fra andre myndigheter, for eksempel Skatteetaten, omfattes ikke av bestemmelsen. Tilfeller der det er mistanke om at søker driver i strid med lover og forskrifter for reindriftsnæringen, men der forholdet enda ikke er konstatert i et forvaltningsvedtak, omfattes heller ikke.

Som eksempel på det som omfattes av forskriften kan nevnes tilfeller der den som søker om frakttilskudd er en siidaandelsleder som driver sin reindrift i strid med bestemmelser om øvre reintall i reindrifftsloven § 60.

Krav om utvist skyld

I tillegg til at brudd på regelverk for reindriftsnæringen må være konstatert i et vedtak fra reindrifftsmyndighetene, må tilskuddsmottaker ha utvist skyld ved brudd på dette regelverket. Bestemmelsen i § 8 andre ledd første punktum, der Landbruksdirektoratet gis adgang til å holde tilbake tilskuddet, krever at tilskuddsmottaker har utvist simpel uaktsomhet eller forsett.

Om simpel uaktsomhet

Simpel uaktsomhet forekommer når tilskuddsmottakeren har opptrådt i strid med det som en alminnelig aktsom person i samme situasjon ville ha gjort.

Tilskuddsmottakerne etter forskriften er selvstendig næringsdrivende, og det stilles strenge krav til tilskuddsmottakernes aktsomhet. Tilskuddsmottaker vil derfor sjelden kunne ha brutt regelverket for sin egen drift uten å ha utvist uaktsomhet. Det forventes for eksempel at tilskuddsmottaker har full kunnskap om sin drift og regelverket som omfatter driften.

Om forsett

Vurdering av forsett er en subjektiv vurdering. Hva som omfattes av forsett, er beskrevet i kommentarer til § 8 - Om simpel uaktsomhet.

Hvor mye tilskudd skal holdes tilbake?

Landbruksdirektoratet må i den enkelte sak foreta en vurdering av hvor mye av tilskuddet skal holdes tilbake. Hovedregelen er at beløpet som holdes tilbake må være stort nok til å legge press på tilskuddsmottaker til å rette opp ulovligheter i hans eller hennes drift, men heller ikke så stort at det oppleves som grovt urimelig og forringer tilskuddsmottakerens økonomi.

Tilbakeholdsrett bortfaller når søker har rettet opp forholdet

Hvis søker har rettet opp forholdet og innrettet sin drift slik at den er blitt lovlig, kan Landbruksdirektoratet ikke lenger holde tilskuddet tilbake. Det betyr at pålegg fra reindrifftsmyndighetene om retting av ulovlig forhold som er oppfylt på søknadstidspunktet, ikke kan tjene som grunnlag for tilbakehold.

Det er tilskuddsmottaker som har bevisbyrden for at det ulovlige forholdet er rettet. Det betyr at tilskuddsmottaker må fremskaffe opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å sannsynliggjøre at det ulovlige forholdet er blitt rettet. For eksempel, kan tilskuddsmottaker sende inn vedtak om at hans eller hennes drift er brakt i lovlige former.

Andre punktum: Avkorting av tilskudd ved brudd på regelverk

Etter § 8 andre ledd andre punktum kan Landbruksdirektoratet avkorte heler eller deler av tilskudd hvis tilskuddsmottaker i henhold til reindrifftsmyndighetenes vedtak driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover og forskrifter for reindriftsnæringen, og det er utvist grov uaktsomhet eller forsett.

Bestemmelsen har samme vurderingstema som § 8 andre ledd første punktum, men er forbeholdt de grovere tilfeller av regelverksbrudd. Til forskjell fra § 8 andre ledd første punktum om tilbakehold av tilskudd, kan avkorting etter § 8 andre ledd andre punktum foretas også der det ulovlige forholdet har blitt rettet, hvis tilfellet er grovt nok.

For vurderingen av vilkårene om brudd på regelverk som er konstatert ved reindriftsmyndighetenes vedtak og krav om utvist skyld, vises til kommentarer til § 8 - Vilkår om brudd på lover eller forskrifter for reindriftsnæringen og Krav om utvist skyld.

Om grov uaktsomhet og forsett

Ved grov uaktsomhet dreier det seg om et markert avvik fra alminnelig handlemåte for an alminnelig aktsom person i samme stilling og situasjon. Dette er en objektiv vurdering. Vurderingen er den samme som for simpel uaktsomhet, men i tilfellet med grov uaktsomhet må tilskuddsmottakerens handlinger utløse sterk bebreidelse.

Vurderingen av forsett er en subjektiv vurdering. Det betyr at Landbruksdirektoratet i den enkelte sak må sannsynliggjøre at tilskuddsmottaker har driver eller har drevet sin drift i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. I enkelte tilfeller er dette konstatert i reindriftsmyndighetenes vedtak om regelverksbrudd. I andre tilfeller kan det være vanskelig å avgjøre om forsett foreligger. Det er derfor bedre at saksbehandleren vurderer forholdet etter krav om grov uaktsomhet, da dette er en objektiv vurdering.

Landbruksdirektoratet skal foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak

Selv om utgangspunktet er at det skal foretas avkorting ved brudd på regelverk som er nevnt i § 8 andre ledd, må Landbruksdirektoratet likevel foreta en konkret vurdering i hver enkelt sak av om det bør reageres med avkorting i tilskudd eller ikke. I tillegg må Landbruksdirektoratet vurdere hvor mye av tilskuddet som skal avkortes.

Vurderingen skal gjøres på bakgrunn av avveining av relevante momenter. I norsk rett stilles det et skjerpet aktsomhetskrav til næringsdrivende, slik at det forventes at lover og forskrifter som har direkte betydning for søkerens næring, blir overholdt.

Graden av eventuell avkorting bør stige proporsjonelt med alvorligheten av handlingen som førte til brudd for relevant regelverk, i tillegg til vurderingen av driftsøkonomiske konsekvenser for den aktuelle tilskuddsmottakeren. For å ivareta likebehandlingsprinsippet bør det ses hen til tidligere behandling av lignende saker. Vurdering av avkorting i saker med likt faktum skal være lik uavhengig av hvor i Norge søker har sin drift.

Beløpet som avkortes kan aldri være større enn søkers tilskuddsutbetaling i den enkelte søknadsperioden. Det betyr at avkortingsbeløpet ikke kan overstige tilskuddsutbetalingen, slik at tilskuddsmottaker ender opp med å skylde Landbruksdirektoratet penger ut over tilskuddet han eller hun har søkt om.

§ 9. Innkreving av tilbakebetalings- og avkortingsbeløp

§ 9

Differansen mellom utbetalt beløp og berettiget tilskudd som følge av vedtak om tilbakebetaling etter § 7 eller avkorting etter § 8, kan kreves tilbakebetalt fra tilskuddsmottakeren eller motregnes i senere tilskuddsutbetalinger.

Dersom tilskuddsmottakeren ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan renter kreves fra det tidspunkt tilbakebetalingskravet er kommet fram til mottaker. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetaling av det urettmessige tilskuddet. Rentefoten skal settes lik den rentefot som til enhver tid er fastsatt av Finansdepartementet i medhold av § 3 i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsene

Bestemmelsen i § 9 omfatter regler for innkreving av differansen mellom utbetalt tilskudd og det beløpet som kreves tilbakebetalt som følge av vedtak om avkorting og tilbakebetaling. Før tilbakebetaling skal kunne kreves, må vedtaket om tilskudd omgjøres etter forvaltningsloven § 35. Se kommentarer til § 7 - Saksbehandling i saker med tilbakebetaling av tilskudd.

Første ledd: Om motregning

I § 9 første ledd er det angitt en selvstendig hjemmel til motregning i fremtidige tilskuddsutbetalinger. Det betyr at Landbruksdirektoratet ikke trenger å gå veien om ulovfestede motregningsregler i slike tilfeller.

For å kunne motregne feilutbetalt tilskudd i fremtidige tilskuddsutbetalinger må Landbruksdirektoratet først sende faktura på beløpet som feilutbetalt tilskudd utgjør. Først når faktura ikke er blitt betalt innen fristen i faktura, kan det foretas motregning.

Før motregning foretas, må det alltid sendes en motregningserklæring til den som vedtaket om tilbakebetaling gjelder. Erklæring kan ikke sendes før faktura på tilbakebetaling er forfalt. Beslutning om å foreta motregning er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages.

Valg mellom motregning og innkreving av faktura

Det er Landbruksdirektoratet som foretar valget mellom å innkreve tilbakebetalingsbeløp ved faktura og oppfølging av denne, og motregning av tilbakebetalingsbeløpet i fremtidige tilskuddsutbetalinger.

Frakttilskudd utbetales ofte hver måned til den enkelte tilskuddsmottaker etter søknad. Hvor ofte tilskuddsmottaker har fraktoppdrag, varierer imidlertid betydelig. Noen tilskuddsmottakere har kontinuerlig frakt av rein og slakteskrotter mellom september og mars, mens andre utfører slike oppdrag en eller to ganger i året.

Hvor ofte søker vanligvis mottar tilskudd har betydning for valget mellom innkreving og motregning. Hvis søker mottar tilskudd få ganger i året, eller tilbakebetalingskravet fremmes i perioden april-august, der det ikke foretas slakting eller frakt av rein/reinslakt, er faktura og oppfølging av den å foretrekke. I alle de andre tilfellene bør motregning være hovedregelen.

Tredje ledd: Renter

Utgangspunktet i norsk rett er at det ikke kan kreves renter uten hjemmel. Det betyr at den aktuelle forskriften må inneholde en bestemmelse om renter for at disse skal kunne kreves ved tilbakebetalingskrav.

I § 9 andre ledd er det åpnet for at det kan kreves renter ved krav om tilbakebetaling. Renter beregnes fra to forskjellige tidspunkt:

- for mottakere som ikke var i aktsom god tro om utbetalingen – fra tidspunktet tilbakebetalingskravet er kommet frem til mottaker
- for mottakere som har utvist grov uaktsomhet eller forsett – fra tidspunktet for utbetaling av urettmessige tilskuddet.

For begge tilfeller er rentefoten lik den som er satt i lov om renter ved forsinket betaling § 3.

Bestemmelsen skal fungere som et insentiv til søker om å melde fra om mottak av uberettiget tilskuddsbeløp, i stedet for å beholde beløpet inntil det eventuelt blir krevet tilbake. Regelen har også til hensikt å forhindre at feilutbetalinger skjer ved at risikoen for å bli ilagt renter skal skjerpe søkerens aktsomhet ved utfylling og innlevering av søknader om tilskudd.

Vilkåret om at tilskuddsmottaker må ha handlet uaktsomt eller forsettlig innebærer at det ikke kan kreves renter dersom tilskuddsmottaker var i aktsom god tro. For vurderingen av aktsom god tro og krav til skyld i form av uaktsomhet og forsett, vises til kommentarer til § 8.

§ 10. Klageadgang

§ 10

Vedtak fattet av Landbruksdirektoratet etter denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter forvaltningslovens regler.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Ingen kommentarer

§ 11. Ikrafttredelse

§ 11

Denne forskrift trer i kraft 1. juli 2009. Samtidig oppheves forskrift 19. juni 2008 nr. 711 om tilskudd ved frakt av reinslakt.

Kilde: [Forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting](#) (Lovdata)

Kommentarer til bestemmelsen

Ingen kommentarer